

Sygn. akt VII U 2458/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jacek Chaciński
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Beata Pelczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 07 czerwca 2016 roku w Lublinie

sprawy L. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania L. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 24 października 2014 roku, znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 2458/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 listopada 2014 roku, Znak:(...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., odmówił L. K. prawa do emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu organ emerytalny wskazał, iż odmawia ustalenia prawa do emerytury z uwagi na to, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (decyzja – k. 44 akta emerytalne).

Dnia 18 listopada 2014 roku L. K. złożył odwołanie od tej decyzji wskazując, iż pracował w (...) w C. (następnie(...)) na stanowisku kierowcy ciągnika. Podniósł on także, iż wykonywana przez niego praca była pracą w warunkach szczególnych, na co nie posiada dokumentów z powodu rozwiązania zakładu pracy przez syndyka (odwołanie – k. 2 akta sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania argumentując jak w treści zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie - k. 3 – 4 a.s.).

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe (protokół – k. 13 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

L. K. urodzony (...), w dniu (...) roku złożył wniosek o emeryturę, z którego treści wynika, iż nie jest on członkiem otwartego funduszu emerytalnego (wniosek o emeryturę - k. 1 - 4 a.e).

Na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku oraz uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy decyzją z dnia 16 października 2014 roku ustalił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 7 lat, 1 miesiąca oraz 22 dni tj. o lat, 9 miesięcy i 26 dni okresów składkowych, oraz 6 lata 3 miesiące i 26 dni okresów uzupełniających. Z treści powyższej decyzji wynika, iż Zakład nie zaliczył L. K. do ogólnego stażu pracy okresu od 20 marca 1972 roku do 31 sierpnia 1991 roku, ponieważ nie przedłożył uzupełniającej dokumentacji do świadectwa pracy wraz z informacją o wymiarze czasu pracy. Ponadto Zakład nie uwzględnił okresów wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym matki z uwagi na nie przedłożenie oświadczenia o kontynuacji nauki. Organ wskazał także, iż brak jest świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, czego nie potwierdzają przedłożone przez wnioskodawcę zaświadczenia o odbytych kursach kombajnistów (decyzja – k. 35 a.e.).

W kolejnej decyzji z dnia 24 października 2014 roku Zakład doprecyzował powody nie uwzględnienia okresu od 20 marca 1972 roku do 31 sierpnia 1991 roku do ogólnego stażu pracy, do których należy brak daty końcowej zatrudnienia, brak informacji na podstawie jakich dokumentów zostało wydane przedłożone zaświadczenie. Podkreślił, iż przedstawione przez wnioskodawcę oświadczenie

o rodzaju wykonywanych prac nie jest świadectwem potwierdzającym wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, pracodawca powołuje się bowiem na brak dokumentów które mogłyby to udowodnić. Nie powołuje się natomiast na przepisy resortowe. Organ wskazał, że nie może zaliczyć okresu pracy w gospodarstwie matki z uwagi na pokrywanie się go z okresem odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Na podstawie przedłożonych kolejno dokumentów oraz zeznań świadków, Zakład Ubezpieczeń Społecznych notatką z dnia 24 listopada 2014 roku uznał pracę L. K. w gospodarstwie rolnym należącym do matki w okresie od (...) roku do (...) roku (notatka – k. 42 a.s., decyzja – k. 38 a.e.).

W tym stanie rzeczy wydana została ostatnia decyzja z dnia 24 listopada 2015 roku, w której zakład przyjął za udowodnione okresy składkowe na dzień 1 stycznia 1999 roku: o lat, 9 miesięcy i 26 dni, oraz okresy uzupełniające: 10 lat, 11 miesięcy

i 13 dni. Staż sumaryczny okresu składkowego i nieskładkowego wynosi zatem 11 lat, 9 miesięcy i 9 dni. W uzasadnieniu organ powtórzył argumenty przemawiające za nie uwzględnieniem okresu od 20 marca 1972 roku do 31 sierpnia 1991 roku z uzasadnienia decyzji z 24 października 2014 roku. Organ podkreślił, iż wobec informacji zawartej w odwołaniu wnioskodawcy do Sądu, iż spółka została zlikwidowana, trudno uznać wystawione zaświadczenie za wiarygodne (decyzja – k. 44 a.e.).

W celu dokonania niezbędnych ustaleń Sąd dopuścił dowody z dokumentów znajdujących się w aktach ZUS oraz dowody osobowe w postaci zeznań wnioskodawcy L. K. (protokół – k. 39 v., 64 v a.s) oraz świadków: B. B. (protokół – k. 44 v a.s.), H. B. (1) (protokół – k. 39 v. a.s.) i M. P. (protokół – k. 40 a.s.).

L. K. w okresie od (...) roku pracował w gospodarstwie rolnym matki (k. 42 a.e.). W okresie od (...) roku do (...) roku odbył zasadniczą służbę wojskową (k. 7-10, 38 a.e.).

Od 20 marca 1972 roku do 27 marca 1991 roku był członkiem (...) w J., gdzie w pełnym wymiarze czasu świadczył pracę jako kierowca ciągnika. Wykonywał tam usługi takie jak orka, kultywacja, opryski warzyw, koszenie, bielenie

agregatem. Kiedy nie było pracy w Spółdzielni, L. K. woził buraki na zlecenie cukrowni w L., natomiast zimą woził hydraulikę oraz biały montaż na budowy dla firmy (...) w L.. W miejsce(...) gdzie pracował, została następnie utworzona (...) (zeznania L. K. – k. 13 a.s., zeznania świadka H. B. (1) – k. 39 v a.s., zeznania świadka M. P. – k. 30 a.s. oraz zeznania świadka B. B. – k. 44 v a.s.).

Za swoją pracę, L. K. otrzymał ostatnio wynagrodzenie w wysokości 15 procent od dochodów rolniczych /średnia ostatnich trzech miesięcy/ (świadcstwo pracy wystawione przez (...) w J. z dnia 31 sierpnia 1991 roku, zeznania świadka B. B. – k. 44 v a.s.).

Dnia 23 stycznia 1978 roku otrzymał zaświadczenie o ukończeniu kursu kombajnistów zbożowych, natomiast dnia 28 marca 1980 roku otrzymał zaświadczenie o ukończeniu kursu doskonalącego operatorów kombajnów zbożowych (okoliczność bezsporna, k. 23, 24 a.e.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody.

Sąd obdarzył wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów, znajdujące się w aktach organu rentowego oraz złożonych do akt sprawy. Zostały sporządzone przez uprawnione podmioty, nie noszą śladów podrobienia ani przerobienia. Ich treść nie była kwestionowana przez żadną ze stron, nie budziły one również wątpliwości Sądu. Odnosząc się jednak do zaświadczenia B. B., Prezesa Zarządu (...) z dnia 15 października 2014 roku, którego wiarygodność kwestionował Zakład Ubezpieczeń Społecznych, iż L. K. pracował w (...) jako kierowca ciągnikowy oraz jako kombajnista w pełnym wymiarze czasu pracy, Sąd daje mu wiarę ze względu na fakt, iż okoliczność świadczenia pracy została potwierdzona przez wnioskodawcę, świadków oraz dokumenty stanowiące dowód w sprawie takie jak: świadectwo pracy wystawione 31 sierpnia 1991 roku przez (...) z tym jednak zastrzeżeniem, iż praca ta świadczona była - co potwierdzają wyżej wskazane dowody - z tytułu członkostwa w spółdzielni a nie z tytułu umowy o pracę.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla wnioskodawcy, które również świadczyły pracę w (...) Ich zeznania zostały odebrane w toku postępowania sądowego, po pouczeniu o odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań.

Przede wszystkim, na okoliczność świadczenia pracy z tytułu członkostwa w Spółdzielni, a nie stosunku pracy, Sąd dał wiarę zeznaniom świadka B. B., który przez pewien okres pełnił funkcję Prezesa Zarządu (...) w J.. Do jego zakresu zadań należało m.in. zestawienie płac za wykonywane usługi, w różnych stawkach. Potwierdził on bezpośrednio, w toku składanych zeznań, iż był członkiem Spółdzielni oraz że członkiem spółdzielni był również wnioskodawca.

Zeznania świadka H. B. (2) na okoliczność bycia pracownikiem a nie członkiem Spółdzielni należało natomiast uznać za mało wiarygodne. Świadek ten w toku składanych zeznań wskazał początkowo, że był członkiem spółdzielni, dopiero po chwili sprostował, iż nie był członkiem tylko był tam zatrudniony jako pracownik. Mając na uwadze powyższe Sąd nie dał wiary także zeznaniom świadka M. P. w zakresie w jakim stwierdził on, iż w Spółdzielni wynagrodzenie liczone było w stawce godzinowej – co nie zostało zapisane w świadectwie pracy, a określone w tym świadectwie wynagrodzenie, w wysokości 15 procent od dochodów rolniczych to w rzeczywistości jedynie premia. Zeznania dotyczące posiadania przez skarżącego statusu pracownika a nie członka spółdzielni są sprzeczne. Nie korelują ze sobą i z zeznaniami skarżącego. Ponadto, okoliczność że pojawiające się w toku składanych zeznań rozbieżności zostają prostowane, poprawiane, wskazują, że mogły być one uzgadniane na potrzeby procesu.

Sąd obdarzył jednak wiarą jednobrzmiące zeznania świadków w zakresie rodzaju oraz czasu wykonywanych przez niego czynności. Wskazani świadkowie dysponowali, niezbędnymi wiadomościami w zakresie charakteru czynności wykonywanych przez wnioskodawcę, jego obowiązków, warunków zatrudnienia i zasad organizacji pracy. Zeznania te były spójne, logiczne oraz wzajemnie się uzupełniały. W związku

z powyższym Sądem obdarzył wiarą jedynie w części, jednobrzmiące zeznania zeznających w sprawie świadków, bowiem L. K. bez wątplenia świadczył pracę na rzecz (...) przekształconego w (...) Nie była to jednak praca wynikająca ze stosunku pracy.

W świetle powyższych ustaleń należało stwierdzić, że również zeznania skarżącego złożone w trybie art. 299 k.p.c., w powyższym zakresie nie zasługują na pełne uwzględnienie. Sąd dał im wiarę w części w jakiej odnoszą się do czynności, którymi zajmował się wnioskodawca oraz okresu ich wykonywania. Powyższe odpowiada zeznaniom świadków w tym zakresie, świadectwie pracy, w sposób pośredni potwierdzają to także kursy związane z doskonaleniem wykonywanych czynności. Wskazane świadectwo pracy, sposób wynagradzania w nim wskazany oraz zeznania świadków potwierdzają jednak, iż praca ta wynikała z tytułu członkostwa w spółdzielni, nie jest zatem wiarygodne stwierdzenie wnioskodawcy, iż nie wie, dlaczego w świadectwie pracy wskazano takie – procentowe – wynagrodzenie, bowiem w rzeczywistości otrzymywał stawkę godzinową.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Ubezpieczeń (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W tym miejscu należy podkreślić, że przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. dotyczą tylko i wyłącznie pracowników zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, o czym stanowi § 1 ust. 1 rozporządzenia, a nie stosunku członkostwa w spółdzielni. Zgodnie bowiem z art. 155 § 1 ustawy z 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (tekst jednolity: Dz.U. z 2003 r. nr 188, poz. 1848 z późn. zm.) prawo i obowiązek świadczenia pracy przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej wynika ze stosunku członkostwa.

Stosownie zaś do treści art.180 §3 ustawy, który odnosi się do spółdzielni kółek rolniczych wypadku gdy spółdzielnia zrzesza obok osób prawnych również osoby fizyczne i zajmuje się produkcją rolną (prowadzeniem gospodarstwa rolnego), a jej członkowie-osoby fizyczne mają według statutu wynikający z członkostwa obowiązek wnoszenia w całości lub części wkładów gruntowych i pieniężnych, to w braku odmiennych postanowień statutowych stosuje się

do nich odpowiednio przepisy art. 142-145, 147-149, 151-154 i odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

Zwrócić przy tym należy uwagę, że dekret z dnia 4 marca 1976 roku o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin w art.1 stanowił m.in. że ubezpieczenie społeczne określone dekretem obejmuje:

- 1) członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz innych spółdzielni, zrzeszonych w Centralnym Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, którzy wykonują pracę w tych spółdzielniach,
- 2) członków spółdzielni kółek rolniczych zrzeszonych w Centralnym Związku Kółek Rolniczych, którzy wykonują pracę w zespołowych gospodarstwach rolnych tych spółdzielni,

Oznacza to, że członkostwo stanowi podstawę do świadczenia pracy, a do takich stosunków w zasadzie nie mają zastosowania przepisy powszechnego prawa pracy, jako że ich podłożem jest cywilnoprawny charakter stosunku członka ze spółdzielnią w zakresie świadczenia pracy. W zestawieniu ze stosunkiem pracy, stosunek członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, w ramach którego świadczona jest praca, wykazuje właściwości jakościowo różne i w związku z tym do pracy wykonywanej przez członków tych spółdzielni zastosowanie mają tylko nieliczne (ochronne) przepisy prawa pracy. Członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie może świadczyć pracy na podstawie umowy o pracę. Taki pogląd został zawarty w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2008 r., III UK 92/07, w sentencji którego Sąd Najwyższy stwierdził, że: Uchwała walnego zgromadzenia spółdzielni nie może zmienić charakteru prawnego zatrudnienia członków spółdzielni poprzez deklarację, że "członkowie będą pracować na takich samych warunkach jak pracownicy". Status prawny członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej w zasadniczy sposób różni się od statusu pracownika zatrudnionego w tej samej spółdzielni, choćby ich wynagrodzenie, miejsce i czas pracy były identyczne, LEX nr 448929. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego. Ponadto, w przedmiotowym stanie faktycznym, jak wynika bezpośrednio z przedstawionego świadectwa pracy, L. K. był wynagradzany za pracę według zasad obowiązujących członków spółdzielni.

Kontynuując rozważania należy zauważyć, że członek spółdzielni nie może być zatrudniony w ramach pracowniczego stosunku pracy. Jediną podstawę nawiązania stosunku pracy przez spółdzielnię z jej członkiem stanowi spółdzielcza umowa o pracę. Uprzednio obowiązująca ustawa z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach (Dz.U. nr 12 poz.61) w art. 113 stanowiła, że zdolny do pracy członek spółdzielni produkcyjnej ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w zakresie ustalonym przez statut lub uchwałę walnego zgromadzenia. Przy pracach stanowiących zasadniczy przedmiot działalności gospodarczej, jak również w prowadzonych przez spółdzielnię zakładach przetwórczych i usługowych mogą być zatrudnieni oprócz członków także ich domownicy, inne zaś osoby jedynie dorywczo dla zapobieżenia stratom gospodarczym (art. 114 § 1). Z przepisów tych wyraźnie wynika wykluczenie umowy o pracę jako podstawy zatrudnienia spółdzielcy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej (por. także uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 1988 r., III CZP 32/88, OSNC 1989 Nr 10, poz. 152). W związku z powyższym przepis art. 32 ustawy o emeryturach i rentach nie może być inaczej rozumiany jak tylko w ten sposób, że prawo do emerytury w wieku niższym niż ogólny wiek emerytalny przysługuje jedynie pracownikom (zatrudnionym w szczególnych warunkach). Praca w charakterze członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie daje prawa do przejścia na emeryturę w wieku niższym niż podstawowy wiek emerytalny z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach, o których mowa we wskazanym wyżej przepisie. W rezultacie okres wykonywania pracy w charakterze członka nie może zostać zaliczony do stażu pracowniczego, od którego zależy nabycie prawa do wcześniejszej emerytury.

Do zaliczenia świadczenia pracy we wskazanym okresie ze stosunku członkostwa do ogólnego stażu ubezpieczeniowego należy zastosować przepisy Dekretu z dnia 4 marca 1976 roku o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r., Nr 273), poz. 135 ze zm.). Zgodnie z przepisami art. 4 pkt 3 wskazanego wyżej Dekretu za rok pracy uważa się rok obrachunkowy, w którym mężczyzna przepracował w spółdzielni co najmniej 240 dni pracy

Mając powyższe na uwadze wykonywana przez skarżącego praca, jak wynika z zebranego w toku postępowania materiału dowodowego w postaci dokumentów oraz zeznań świadków i samego wnioskodawcy w zakresie wykonywanych czynności i czasu im poświęcanego, wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Pozwala to na wyciągnięcie wniosku - bez obrazu art.233 §1 k.p.c. – że wnioskodawca przepracował w każdym roku co najmniej 240 dni.

L. K. nie udowodnił jednak, że pozostawał w stosunku pracy. Brak jest bowiem podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca w spornym okresie zatrudniony był na podstawie umowy o pracę w spółdzielni. A zatem nie podlegał w tym okresie ubezpieczeniu pracowniczemu z tytułu wykonywania umowy o pracę.

Zarówno świadectwo pracy z którym korelują przepisy wskazanej wyżej ustawy jak i zeznania świadków pozwalają na ustalenie, iż wnioskodawca wykonując określone czynności był członkiem spółdzielni a nie jej pracownikiem. Wykonywana przez niego praca była pracą z tytułu członkostwa w(...)

Podsumowując, wbrew twierdzeniom ubezpieczonego nie podlega uwzględnieniu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres świadczenia pracy w ramach członkostwa w Spółdzielni jak bowiem wynika z utrwalonego w orzecznictwie poglądu swoista ulga w postaci możliwości przejścia na emeryturę w wieku obniżonym w związku z pracą w szczególnych warunkach przysługuje tylko i wyłącznie pracownikom, tj. osobom definiowanym zgodnie z przepisem art. 2 k.p. jako osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 lutego 2004 roku, sygn. II UK 246/03; z dnia 25 stycznia 2005 roku, sygn. I UK 142/04; z dnia 8 maja 2008 roku, sygn. I UK 354/07; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013 roku, sygn. III AUa 1393/12).

Bez znaczenia także pozostaje, podnoszona przez skarżącego okoliczności, że praca w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wykonywana była w trudnych i obciążających zdrowie warunkach. Samo subiektywne przekonanie ubezpieczonego, że jego praca z uwagi na uciążliwe warunki, w jakich była świadczona, może stanowić podstawę do przyznania mu uprawnień do emerytury w niższym od powszechnego wieku, nie znajduje uzasadnienia faktycznego i prawnego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 kwietnia 2014 roku, sygn. III AUa 1093/13). Z tych względów ocena charakteru pracy skarżącego, prezentowana przez niego, pozostaje więc w sferze jego dowolnej, ale nieuzasadnionej oceny, zamiast w sferze faktów. Należy podkreślić, że prawo do obniżenia wieku emerytalnego ma charakter wyjątku, wobec czego jego zakres nie można rozszerzać w drodze wykładni przepisów prawa, która musi być ścisła.

Sąd orzekający w sprawie pogląd powyższy w pełni podziela. W konsekwencji uznał, że skoro ubezpieczony w okresie pracy od 20 marca 1972 roku do 27 marca 1991 roku nie miał statusu pracownika, a wykonywał pracę w ramach stosunku członkostwa w Spółdzielni, to okresu tego nie można uznać za okres pracy w szczególnych warunkach. Okoliczność ta wpływa na prawo ubezpieczonego do emerytury, bowiem nie udowodnił on przed Sądem wymaganego do nabycia tego prawa do emerytury okresu pracy w szczególnych warunkach. W konsekwencji Sąd uznał, że ubezpieczony nie posiada wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w wyroku.